

Autorita kazatelské služby

Rozvaha nad autoritou kazatelské služby má dvojí úskalí. První se týká slova autorita. V běžném jazykovém úzu není význam tohoto slova zřetelný. Etymologický rozbor ukazuje směrem k hodnověrnosti. Z latinského *au(c)toritas* – platnost, hodnověrnost.

Historicky je však tento pojem vázán k tematice moci a forem jejího uplatňování. Co tedy vlastně myslíme, když mluvíme o autoritě?

Druhým úskalím je pojem kazatelství. Nový zákon předkládá na různých místech velmi rozmanité podoby církevních služeb (1Kor 14,26 Ef 4,11 1Tim 3 kap...). Pojetí kazatelské služby, které se prosadilo v baptistickém prostředí, není biblickou daností, ale plodem dlouholetého tradičního procesu. Biblická argumentace je v takové chvíli nejednoznačná a může být snadno zneužita.

Kněz vs. kazatel

Starozákonní pojetí kněžské služby vycházelo z předpokladu, že určitá část Božího lidu je Hospodinem samotným povolána k specifické roli prostředníků mezi člověkem a Bohem. Kultická činnost nabývala svou platnost jedinečně skrze tuto skupinu náboženských „profesionálů“. Nový zákon takové pojetí kněžství odmítá a pokládá za Kristem překonané. Jediným potřebným a možným prostředníkem se stal sám Ježíš Kristus (viz Žd 5-9 kapitola). Všichni křesťané jsou pak povoláni za jeho kněžstvo (1 Pt 2,9).

Jakákoli služba v církvi (včetně kazatelské) je přístupná všem bez rozdílu a je závislá pouze na Božím obdarování a vůli společenství = princip všeobecného kněžství. Kazatel není knězem o nic více a o nic méně, než ostatní členové sboru. Nemá k Bohu „blíže“. To se odráží také ve skutečnosti, že svátosti křtu a večeře Páně nejsou vnímány jako kultická činnost platná pouze tehdy, když ji koná kazatel. Každý křesťan je stejnou měrou uzpůsoben k zvěstování, slavení svátostí, pastoraci, diakonii i misii.

„Přijetí pastýře Krista znamená naprosté zrušení veškeré falešné autoritativnosti a nepodložené autority u kazatele i u všech členů sboru.“ Josef Smolík: Pastýřská péče, Kalich 1991, str.131.

Autorita Božího Slova vs. autorita kazatele

Skutečná autorita (důvěryhodnost) kazatele sboru nevychází z jeho osoby, ale z důvěryhodného Božího Slova. Kazatel stojí ve službě tohoto Slova, sám se staví pod jeho moc. Slovem soudu je souzen a slovem milosti ospravedlňován společně s celým sborovým společenstvím. Touha po „zajištění“ a posílení autority kazatele svědčí o nedůvěře v Boží Slovo. O nedůvěře v to, že Boží Slovo skutečně člověka samo zasahuje a vede k proměně života a k poslušnosti.

Jan Calvin k tomu píše: *„...Moc, již Písmo připisuje pastýřům, jest cele vyhrazena službě Slova a v ní je také obsažena. Kristus tuto moc nesvěřil ve vlastním slova smyslu lidem, nýbrž svému Slovu.“* Vzdělání ve víře, Kalich 1953, str. 60.

Volání po posílení autority kazatele také často může maskovat touhu po moci.

Mocenské pojetí autority se vyznačuje odmítnutím otevřenosti, odmítnutím kritiky, netransparentností rozhodovacího procesu a oslabením mechanismů kontroly. Trefným způsobem o této otázce mluví Zdeněk Vojtíšek: *„Nositelé autority bývají mistry ve vymýšlení nejrůznějších zbožných výmluv, jimiž se kritizovatelnost snaží omezit: mluví o „nebratrskosti“ kritiky, vyžadují*

„biblickou správnost“ postupu kritizování, argumentují převráceně používanými biblickými verši („Nevztáhneš ruku na pomazaného Hospodina“) apod. To vše (a mnohé jiné) je třeba odmítnout jako triky těch, kdo nechtějí být kritizováni. Nositelům zdravé autority kritika nevadí, naopak ji v pokorném vědomí vlastní lidské omezenosti vítají.“

Otázka osobní integrity kazatele

U reformních hnutí se velmi často objevovala otázka, zda může být bohoslužebný život církve veden „nehodným knězem“. Myšlenka, že křest a večeře Páně nejsou plnohodnotně vysluhovány, pokud není vysluhující dokonale bezúhonný se objevila již ve 4.století v Africe – tzv.doketismus. K takovému pochopení se ve značné většině přiklonili husité a také stará Jednota bratrská. Luterská reformace představu „svatého“ kněze odmítla. Luther ve své úvaze nad slavením večeře Páně říká: *„Také tobě málo po tom bud', jak mnoho svatý jest ten, kterýž tobě podává, neboť tato svátost není toho, kterýž ji podává...“* O církvi svaté, Lutherova společnost 2005, str. 89.

Do dalších důsledků jsou tyto úvahy rozvedeny v otázkách týkajících se osobní integrity kazatele. Je zřejmé, že na kazateli leží váha odpovědnosti za to, aby nebyl pohoršením svým posluchačům a nestál tak v cestě Božímu Slovu. V tomto smyslu je potřebnou a nepostradatelnou osobní integritou vytrvalý zápas víry. Jako každý jiný člověk, také kazatel v tomto zápase může a bude selhávat. Jako každý jiný člověk je také kazatel volán k tomu, aby svá selhání vyznával a spoléhal se na odpouštějící Boží milost. Římanům 3,21-23: *„Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky, Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. Není totiž rozdíl: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy.“*

Osobní integrita kazatele nemůže být zaměňována za poslušnost společenských a církevních konvencí. Věrnost Božímu Slovu často vede právě k porušení konvencí, k jejich kritice a transformaci. Prorocký rozměr kazatelské služby je programově nekonvenční a nesmí být umlčen frázemi typu: *„Takto se to nedělá, takto se nemluví...“*

Autorita kazatelské služby a její limity

Mocenské tendence k zneužití autority kazatelské služby musí být ve společenství sboru adekvátním způsobem tlumeny. Nejpodstatnějším z nástrojů, kterými se sbor brání proti zneužití autority je otevřená kontrola a možnost kritiky. Nezastupitelnou roli v této věci hraje sborové staršovstvo, které má kazateli poskytovat nejen oporu, ale také kritickou zpětnou vazbu. Staršovstvo, které slouží pouze jako tým kazatelových asistentů ve své službě selhává.

Funkční pojistkou proti zneužití autority je také důsledné uplatňování principu všeobecného kněžství – jak v oblasti kázání, tak i v pastorači, vysluhování svátostí...

Jan Blahoslav v knize Vady kazatelů oslovuje kazatele Jednoty bratrské:

„Kdopak jsou ti, kterýmž představen, zdali ne tobě rovní bratři tvoji, tak dobří jako i ty, snad lepší v něčem. Nemáš přes ně nic, neníť proč by se nad ně výšiti, jimi pohrdati, čeládka Páně, témuž jako i ty Pánu a snad někdy i platněji, mileji sloužící než ty. Správcem tě ustanovili, nevyvyšuj se, ale buď jako jeden z nich, totiž ani v řeči ani v skutcích vysoké myslí neprokazuj!“

Výběr některých biblických míst:

Židům 13,17 Poslouchejte ty, kteří vás vedou, a podřizujte se jim, protože oni bdí nad vámi a budou se za vás zodpovídat. Kéž to mohou činit s radostí, a ne s nářkem; to by vám nebylo na prospěch.

K tomu ovšem také:

Koloským 3:22 Otroci, poslouchajte ve všem své pozemské pány, nejen naoko, abyste se jim po lidsku zalíbili, nýbrž ze srdce, v bázni Páně.

Matouš 17:5 Ještě nedomluvil, a hle, světlý oblak je zastínil a z oblaku promluvil hlas: „Toto jest můj milovaný Syn, kterého jsem si vyvolil; toho poslouchajte.“

2. Korintským 13:10 Píšu vám to proto, abych, až přijdu, nemusel být přísný na základě pravomoci, kterou mi přece Pán dal k budování, nikoli k boření.

1. Timoteovi 5:17-18 Starším, kteří svou službu konají dobře, ať se dostane dvojnásobné odměny, zvláště těm, kteří nesou břemeno kázání a vyučování. Neboť Písmo praví: ‚Nedáš náhubek dobytčeti, když mlátí obilí‘, a jinde: ‚Dělník si zaslouží svou mzdu‘.

1 Petrova 5,2-4 Starejte se jako pastýři o Boží stádce u vás, ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké ziskovosti, ale s horlivou ochotou, ne jako páni nad těmi, kdo jsou vám svěřeni, ale buďte jim příkladem. Když se pak ukáže nejvyšší pastýř, dostane se vám nevadnoucího vavřínu slávy.

Lukáš 22:25-27 Řekl jim: „Králové panují nad národy, a ti, kdo jsou u moci, dávají si říkat dobrodinci. Avšak vy ne tak: Kdo je mezi vámi největší, buď jako poslední, a kdo je v čele, buď jako ten, který slouží. Neboť kdo je větší: ten, kdo sedí za stolem, či ten, kdo obsluhuje? Zdali ne ten, kdo sedí za stolem? Ale já jsem mezi vámi jako ten, který slouží.“

Jáchym Gondáš

Poznámky na téma „Autorita kazatelské služby“, které byly východiskem rozhovoru kazatelů na regionální pastorálce kazatelů BJB v Praze Na Topolce 12.12.2007.

Poznámka: Článek byl prvně publikován na webu [Notabene - Hydepark českých baptistů](http://Notabene-Hydepark-ceskych-baptistu) a s mírnými úpravami následně umístěn na web baptismus.estranky.cz.